

palyginti su daugeliu didelių konferencijų, kuriose klausytojams susiorientuoti ne visuomet būna lengva, nemažai temų būna jiems tolimos, ir galiausiai apsiribojama „gražių daiktų peržiūra“. Šįkart problematika išties nebuvo dirbtinė, bet vienijo visus konferencijos dalyvius, iš tikrųjų buvo visiems aktuali. Visa tai padėjo renginio metu susiformuoti darbingai atmosferai.

Po pagrindinės konferencijos dalies organizatoriai pakvietė svečius į ekskursiją, prie kurios prisidėjo ir būrelis vietos entuziastų. Jos metu aplankytas Kaliningrado senamiestis, Alk-Gebirge kapinynai ir šventvietė, Pobethen/Romanovo bažnyčia ir pilis ant ankstesnio piliakalnio, Lorenz/Sal'skoje bažnyčia, Germau/Ruskoje pilis, įspūdingas Kraam/Gračiovka piliakalnis, Batawa/Pionerskij mitologinis akmuo. Ekskursija leido bent akies krašteliu dirstelėti į turtingą ir paslaptinę krašto praeitį, kartu pamatyti apleistą ir nykstančią bei iš užmaršties

kylančią jo dabartį. Aplankyti objektai, regis, puikiai papildė tai, apie ką kalbėta konferencijos metu: sakralumas yra subtilus ir kartais nenuspėjamas žmogaus bei jo aplinkos ryšys – pamatyta ir suniokotų bei bet kokio dvasinio ryšio su žmonėmis netekusių bažnyčių, ir, pvz., nepaisant visiško krašto gyventojų pasikeitimo, tebelankomas sakralumo auros nepradęs mitologinis akmuo.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

Shirouhov, R., 2010. Tarptautinė mokslinė konferencija „Gamtos šventvietės arba šventvietės gamtoje: paieškos, atradimai ir klasifikacija“. *Lietuvos archeologija*, 35, 275–279.

Vaitkevičius, V., 2009. Tarptautinė konferencija „Baltijos regiono šventvietės archeologijos ir folkloro duomenimis“. *Lietuvos archeologija*, 34, 277–278.

Laurynas KURILA

18-OJI EUROPOS ARCHEOLOGŲ ASOCIACIJOS KONFERENCIJA HELSINKYJE

Europos archeologų asociacija (angl. *European Association of Archaeologists*, toliau EAA) 2012 m. vienijo daugiau kaip 1100 archeologų ir susijusių mokslų specialistų iš 41-os Europos ir kitų šalių. Ji įkurta 1994 m. pirmajame susirinkime, vykusiam Liublianoje, Slovėnijoje. EAA tikslai yra skatinti, remti archeologinių tyrimų vystymąsi ir archeologinės informacijos mainus, Europos kultūros paveldo tvarkymą ir pažinimą, archeologinio darbo etinius ir mokslinius standartus, profesionalių archeologų interesus, bendradarbiavimą su kitomis organizacijomis (<http://www.e-a-a.org>).

EAA konferencija rengiama kiekvienais metais vis kitame Europos mieste. 2012 m. rugpjūčio 29 – rugsėjo 1 d. Helsinkyje įvyko 18-oji EAA kon-

ferencija. Susirinkimą organizavo Helsinkio universitetas, Nacionalinė senovės valdyba (angl. *National Board of Antiquities*), Suomijos antikvarų draugija, padedant Suomijos archeologijos draugijai, Oulu ir Turku universitetams. Atrodo, kad prisidėjo dauguma svarbiausių Suomijos archeologijos institucijų, finansinę paramą teikė Švietimo ir kultūros ministerija, Suomijos kultūros fondas, Wenner-Gren fondas, Švedijos kultūros fondas Suomijoje, Oskar Öflund fondas, Suomijos mokslų ir literatūros draugija, didžiausias Šiaurės Europoje juvelyrikos gamintojas – „Kalevala Jewelry“. Kartu su EAA konferencija buvo organizuotas ir Viduramžių Europos tyrimų kongresas (angl. *Medieval Europe Research Congress, MERC*). Specialiai konferencijai organizuoti, vykdyti elektroninę dalyvių registraciją ir teikti jiems informaciją buvo sukurta interneto svetainė – <http://www.eaa2012.fi/index>. Atrodo, į Helsinkį

susirinko daugiau negu 1000 archeologų ir susisusių mokslų atstovų. Kodėl mums svarbi ši informacija? 2012 m. pabaigoje Vilniuje lankėsi EAA prezidentas Friedrich Lüth, kuris įvertino mūsų galimybes ir patikino, kad Lietuvos archeologams 2016 m. bus suteikta galimybė surengti kasmetinę konferenciją. Jeigu norime, kad 1000 archeologų iš viso pasaulio šiltai prisimintų Vilnių ir Lietuvą, mums yra svarbi Helsinkio ir ankstesnių EAA konferencijų patirtis.

2012 m. konferencija, kaip ir ankstesnės, organizuota sesijomis, kurių temas siūlydavo archeologai dar gerokai prieš konferencijos pradžią ir pranešėjai turėdavo rinktis sesijas, kuriose norėdavo skaityti pranešimus bei diskutuoti. Daugiau nei 75 sesijos vyko atskirose auditorijose Helsinkio universitete. Pagrindinis tokios tvarkos trūkumas, greičiausiai neišsprendžiamas dėl renginio masiškumo, yra tas, kad dalis artimos tematikos sesijų vyko tuo pačiu metu. Kai kurios jų būdavo įdomios ir svarbios tiems patiems mokslininkams. Kai kurie jų skaitydavo pranešimus keliose sesijose arba, norėdami paklausti įdomiausių pranešimų ir padiskutuoti keliomis temomis, lakstydavo į skirtingose auditorijose vykusias sesijas, kartais net pamiršdami savo pranešimų laiką. Pvz., aš skaičiau pranešimą Europos medžiotojų-rinkėjų pelkinių gyvenviečių sesijoje, bet labai artimos tema buvo sesijos, skirtos šlapynių ir ežerų gyvenvietėms, Šiaurės Europos ankstyviausiajai keramikai, žemdirbystės pradžia „miškų neolito“ kultūrose. Rengiant konferenciją Vilniuje reikėtų pagalvoti, kaip sudaryti sesijų tvarkaraštį, kad susijusios tematika nevyktų tuo pačiu metu arba sutaptų mažiausiai. Apskritai bendras įspūdis dėl organizavimo liko puikus. Informacijos apie renginius, miestą, transportą, viešbučius ir kt. pateikta pakankamai, jos ne per daug, ji suprantama ir lengvai prieinama. Helsinkis – brangus miestas, todėl dėkoju Lietuvos mokslo tarybai, kuri parėmė mano dalyvavimą konferencijoje pagal paramos mokslininkų vizitams priemonę. Iš viso konferencijoje dalyvavo 5 pranešėjai iš Lietuvos.

Apie mokslinę visos konferencijos pusę beveik

nebūtų galima nieko kalbėti, nes fiziškai įmanoma dalyvauti tik 1–2-ose sesijose. Bet labai įdomi pasirodė 329-ių puslapių anotacijų (angl. *abstracts*) knyga, kurią galima buvo nusipirkti išspausdintą arba atsisiųsti iš konferencijos interneto svetainės. Su didžiuliu malonumu perverčiau šią storą knygą, ir tik tuomet atsirado platesnis bendras suvokimas, kas šiandien yra, o tiksliau – 2012 m. pabaigoje buvo svarbu archeologams, paleoekologams, kultūros paveldo apsaugos ir kitiems su archeologijos mokslu susijusiems specialistams. Čia neminėsiu konkrečių metodologinių ar mokslinių laimėjimų, naujų idėjų ir koncepcijų, man įdomių dėl mano paties veiklos ir pasirinktų tyrimų krypčių, bet norėčiau atkreipti dėmesį į keletą dalykų, kurie jau turbūt seniai daugeliui yra žinomi, bet kuriuos EAA konferencija labai išryškina. Tai – milžiniška metodų ir temų įvairovė, didelė teorinė, metodologinė ir interesų kaita. Tai panašu į ore sprogusio sprogmens skeveldras, lekiančias didžiuliu greičiu į visas puses. Tokį judesį lemia plataus profilio mokslininkai, keliantys bendruosius klausimus ir sintetinantys žinias, daugybės įvairių sričių, kartais labai siaurų, specialistai, nuolat tobulinantys metodus ir savo kvalifikaciją. Šiandien sunku archeologiją laikyti vientisu mokslu. Tai greičiau laukas, kuriame sąveikauja turbūt visi šiandien žmonių sugalvoti mokslai. Konferencijoje kalbėta apie įvairius neinvazinius tyrimų metodus, archeologinių vietų apsaugą ir nelegalius kasinėjimus, kontraktinės archeologijos organizaciją ir problemas, daugelį kitų dalykų, šiandien labai aktualių ir Lietuvos archeologijai, tačiau tose sesijose nebuvo lietuvių. Tai ne todėl, kad neva esame „ubagai“ visomis prasmėmis, t.y. neturime ką pasakyti ir už ką atvažiuoti. Turime ką pasakyti, turime ką išgirsti ir šiandien tikrai galime sau leisti nuvažiuoti ar nuskristi. Priežastys kitos. Mūsų yra mažai, turbūt ne vien aš vis dar vargstu su anglų kalba, galbūt tingoki esame. Čia kalbu ne apie archeologus, nuolat ariančius kontraktinėje archeologijoje, bet taip niekada ir nesusimąstančius apie jos teikiamas išskirtines galimybes kraštovaizdžiui, gyvenviečių sistemoms ir

struktūrai pažinti. Kalbu apie saują žmonių Lietuvoje, kuriems rečiau ar dažniau, bet vis dėlto dar yra įdomi priešistorė. Manau, kad ir mums patiems, ir Europos archeologijai būtų naudinga, jeigu mes aktyviau dalyvautume EAA ir kituose iš tiesų tarptautiniuose seminaruose bei konferencijose. Tai – būdas susitikti, pasidalinti patirtimi ir galbūt pasitarti dėl galimybės nagrinėti mokslinius klausimus kartu su žmonėmis, kuriems rūpi tos pačios Europos prieš-

istorės ar istorijos, tyrimų metodologijos ar kultūros paveldo apsaugos problemos.

Sakau ačiū suomiams ir linkiu gero skrydžio visiems tautiečiams, kurie 2013 m. ragaus čekiško alaus Pilzene, aplankys Stambulą 2014 m. ar Škotiją 2015 m. Po truputį jau galime pradėti ruošti ir 2016 m. susirinkimui Vilniuje, kuris greičiausiai taps vienu svarbiausių įvykių XXI a. Lietuvos archeologijos istorijoje.

Gytis PILIČIAUSKAS

2012 M. TARPTAUTINĖ KONFERENCIJA „NAUJAUSI ARCHEOLOGINIAI TYRINĖJIMAI“

2012 m. lapkričio 30 d. ilgamete tradicija tapusi tarptautinė mokslinė konferencija „Naujausi archeologiniai tyrinėjimai“, kaip ir kasmet, paskutinį rudens penktadienį subūrė kolegas iš Lietuvos ir kaimyninių valstybių pristatyti bei aptarti praėjusių metų archeologinių tyrimų rezultatus. Daugeliui tapęs įprastas jau 7-ąjį kartą renginio formatas – tarptautinis, šiemet pakvietęs svečius iš Latvijos, Lenkijos, Rusijos ir Baltarusijos. Konferencijoje dalyvavę Lietuvos archeologai, kultūros paveldo specialistai, Vilniaus ir Klaipėdos universitetų studentai bei užsienio šalių archeologai turėjo puikią galimybę susipažinti su svarbiausiais 2011 m. mūsų ir kaimyninių šalių tyrimų rezultatais, aktualijomis, problematika, metodika bei ateities perspektyvomis.

Nenutraukdami svarbios renginio kultūrinio turizmo idėjos dalyviai rinkosi XIX–XX a. Užutrakio dvaro sodyboje (Trakai) – simboliškai šiais metais tapusioje konkurso „Europos burės 2012“ laureate ir sėkmingo dvaro atkūrimo bei kultūrinės-reprezentacinės veiklos simboliu. Konferencijos „Naujausi archeologiniai tyrinėjimai“ dalyvius pasveikino Trakų istorinio nacionalinio parko direktcijos vadovas Gintaras Abaravičius, taip pat pirmuosius metus Lietuvos archeologijos draugijai pirmininkaujantis

dr. Vyktintas Vaitkevičius bei leidinio „Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje“ vyriausiasis redaktorius dr. Gintautas Zabiela. Deja, glaudi konferencijos ir šio leidinio pristatymo tradicija šiais metais galėjo ir nutrūkti. Nors straipsnių rinkinys „Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2011 metais“ nespėjo pasirodyti laiku, konferencijos dalyvius nudžiugino kitas – net kelerius metus lauktas leidinys anglų kalba „Archaeological Investigations in Independent Lithuania. 1990–2010“, įprasminantis Lietuvos nepriklausomybės dvidešimtmečio reikšmingiausius ir įsimintiniausius Lietuvos archeologų atradimus. Konferencijos pradžioje dalyvių laukė ir kitos malonios staigmenos bei naujienos. Jau kelerius metus iš eilės būtent šio renginio metu auksiniu Lietuvos archeologijos draugijos ženkleliu ir Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos padėkos raštu apdovanotas informatyviausias 2011 m. archeologinių tyrimų ataskaitos autorius, šįkart – Tauras Poška („Vilniaus senjojo miesto vietos su priemiesčiais (25504), Klaipėdos g. 7B, Vilniaus m., archeologinių tyrimų ataskaita“). Daug dėmesio skirta ir naujajai draugijos iniciatyvai – Geriausio metų studento archeologo mokslinio darbo konkursui, kurio nugalėtojai bakalauro ir magistro darbo kategorijose buvo apdovanoti vertingais leidiniais bei padėkos raštais. Pirmaisiais „geriausiais“ tapo Justina Stankevičiūtė (bakalauro darbas „Nemuno